Cieľom predmetov *Dejiny opery (HTF VŠMU) a Svet opery (UTV)* je oboznámiť poslucháča s podstatnými fenoménmi, ktoré priamo či okrajovo súvisia s operou od jej počiatkov po koniec 18. storočia, voviesť ho od dejín opery a divadla, základov scénografie, základov hudobnej teórie a vokálnej problematiky. Získané poznatky pomôžu poslucháčovi, ktorý má záujem porozumieť opere, aby pochopil jej miesto vo vývoji európskej hudby a kultúry a našiel odpoveď na otázku, akým spôsobom jednotliví autori pracovali, prečo si zvolili tento spôsob a čo chceli svojím umením povedať. Základná príprava poslucháča na vlastnú konfrontáciu s operným dielom s porozumením jeho námetu, obsahu, forme, súvislostima diela, inscenačnému výkladu a kľúčovým monetom spoločenského rezonovania diela.

Forma vyučovania: prednáška, videoprezentácia, audioprezentácia, diskusia, exkurzia.

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

Florencia, Santa Maria Novella, 2017

Perly ducha k našej téme:

- *„Opera je hudobný žáner, v ktorom tenorista je zaľúbený do sopranistky a barytonista je proti tomu. Niekedy je to i naopak, ale potom ide o operu avantgardnú.“* Anonym
- *„Jesť, milovať, spievať a tráviť – to sú štyri dejstvá komickej opery, ktorú nazývame životom a ktorá zmizne ako pena šampanského.“* Gioachino Rossini
- *„Ústa sú omnoho citlivejší orgán než ucho.“* Gioacchino Rossini
- *„Každé divadlo je blázninec, ale opera je oddelenie pre nevyliečiteľných.“* Franz von Dingelstedt (1814-1881), prvý riaditeľ Viedenskej dvornej opery
- *„Hudba je najromantickejšie zo všetkých umení, ba dalo by sa povedať, že jediné rýdzo romantické umenie.“* E. T. A. Hoffmann
- *„Nemáte radi operu? Chýba Vám teda predstavivosť, takže vlastne ani neviete, čo to opera je.“* Vsevolod Mejercholʼd (1874-1940)
- *„Čo je opera? Na to si musí každé pokolenie znovu nájsť odpoveď.“* Albert Hermann
- *„Táto veľmi náročná a komplexná poézia zahŕňa viaceré aspekty: predovšetkým tie, ktoré súvisia s výrazovými prostriedkami používanými na scéne, a to sú hudba, tanec, výtvarné umenie, pantomíma, mimika, gestikulácia, intonácia, architektúra, osvetlenie a kulisy.“* Antoine Artaud (1896-1948), Divadlo a jeho dvojník
- *„Opera nikdy nevyhovovala požiadavkám celej generácie, pretože si ju vždy obľúbila iba menšina – je to úplne prirodzené – a táto menšina existuje dnes tak ako predtým.“* René Leibowitz (1913-1972)
- *„Čím viac je opera mŕtva, tým viac sa jej darí.“* Slavoj Žížek (1949), slovinský filozof
- *„Tenor nie je hlas, je to choroba.“*

Bibliografia k predmetu

1. ABBATEOVÁ, Carolyn – PARKER, Roger: Dějiny opery: Posledních 400 let. Praha: Argo, 2017 (povinná literatúra ku skúške)
2. AU, Susan: Balet a moderný tanec. Bratislava: Verbunk, 2017.

3. BATTA, Adrás: Opera : Composers, Works, Performers. Cologne: Könemann, 2000.
4. BROCKETT, Oscar B.: Dějiny divadla. Praha: Lidové noviny, 1999 (povinná literatúra ku skúške)
5. BUKOFZER, Manfred: Hudba v období baroka. Bratislava: Opus, 1986. (povinná literatúra ku skúške)
6. CELLETTI, Rodolfo: Historie belkanta. Praha: Paseka, 2000. (povinná literatúra ku skúške)
7. DONINGTON, Robert: Opera and Its Symbols: The Unity of Words, Music and Staging. New Haven: Yale University Press, 1990.
8. EISTEIN, Alfred: Hudba v období romantizmu. Bratislava: Opus, 1989. (povinná literatúra ku skúške)
9. FISCHER-LICHTE, Erika: Dejiny drámy. Bratislava: Divadelný ústav, 2003.
10. HOPPIN, Richard H.: Hudba stredoveku. Bratislava: Hudobné centrum, 2007. (povinná literatúra ku skúške)
11. HOSTOMSKÁ Anna a kol.: Opera: Průvodce operní tvorbou. Praha: Svoboda, 2018.
12. KIMBELL, David: Italian Opera. Cambridge: Cambridge University Press, 1991.
13. KRATOCHVÍL, Karel: Ze světa komedie dell´arte. Praha: Panorama, 1987.
14. MAYER BROWN, Howard – STEIN, Louise K.: Hudba v renesancii. Bratislava: Hudobné centrum, 2013. (povinná literatúra ku skúške)
15. MIKEŠ, Vladimír: Divadlo francouzského baroka. Praha: AMU, 2001.
16. MIKEŠ, Vladimír: Divadlo španělského zlatého věku. Praha: Akademie múzických umění 2013.
17. PAVIS, Patrice: Analýza divadelního představení. Praha: AMU, 2020.
18. PAVIS, Patrice: Divadelný slovník. Bratislav : Divadelný ústav, 2004.
19. PAVLOVSKÝ, Petr: Základní pojmy divadla. Praha: Libri / Národní divadlo, 2004.
20. REGLER-BELLINGER, Brigitte – SCHENCK, Wolfgang – WINKING, Hans: Opera: Velká encyklopedie. Praha: Mladá fronta, 1996.
21. ROSEN, Charles: Klasicizmus: Haydn, Mozart, Beethoven. Bratislava: Hudobné centrum, 2005.
22. ROLLAND, Romain: Dějiny opery před Lullym a Scarlattim. Praha/Bratislava: Suoraohin, 1967.
23. SLIVKA, Martin: Slovenské ľudové divadlo. Bratislava: Divadelný ústav, 2002.
24. STAFFIERI, Gloria: L´opera italina 1.: Dalle origini alle riforme del secolo

dei Lu i (1590-1790). Roma: Carocci, 2022.
25. STAFFIERI, Gloria: L´opera italiana 2.: L´eta delle rivoluzioni (1789-1849). Roma: Carocci, 2022.
26. STEHLÍKOVÁ, Eva: Antické divadlo. Praha: Karolinum, 2005.
27. TARUSKIN, Richard: Music from the Earliest Notations to the Sixteenth Century (The Oxford History of Wester Music 1.). Oxford University Press, 2010.
28. TARUSKIN, Richard: Music in the Seventeenth and Eighteenth Centuries (The Oxford History of Wester Music 2.). Oxford University Press, 2010.
29. TARUSKIN, Richard: Music in the Nineteenth Century (The Oxford History of Wester Music 3.). Oxford University Press, 2010.
30. TARUSKIN, Richard: Music in the Early Twentieth Century (The Oxford History of Wester Music 4.). Oxford University Press, 2010.
31. TARUSKIN, Richard: Music in the Late Twentieth Century (The Oxford History of Wester Music 5.). Oxford University Press, 2010.
32. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001. (povinná literatúra ku skúške)
33. WARRACK, John – WEST, Ewan: Oxfordský slovník opery. Praha: Iris, 1998.
34. ZÖCHLING, Dieter: Kronika opery. Praha: Fortuna Print, 1999.

Termíny skúšok: termín sa dohodne individuálne najneskôr štrnásť dní pred koncom semestra.

Podmienky ku skúške:

1. absolvovanie prednášok zimného semestra v rozsahu podľa Študijného poriadku,
2. absolvovanie priebežného hodnotenia (ak prebieha),
3. účasť aspoň na jednej exkurzii počas akademického roka (ak sa organizuje).

Priebeh a forma skúšky: ústna odpoveď z prebratých tém v trvaní cca 45´ s časom na prípravu. Študent si otázky žrebuje.

Pri odpovedi sa od študenta požaduje preukázanie znalosti v problematike:

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

1. stanovením determinantov problematiky, základných znakov a princípov,
2. vokálnych, inscenačných, interpretačných a kompozičných špecifík a odchýlok,
3. poznaním konkrétnych autorov a signifikantných kompozícií, ktoré ten-ktorý vokálny druh, formu alebo javiskový typ reprezentujú.
4. Pri príkladoch zo sólovej vokálnej literatúry sa študent musí zamerať na svoj vlastný hlasový odbor.

Výsledky vzdelávania:

1. Študent po absolvovaní prednášok dokáže samostatne stanoviť determinanty problematiky, základné znaky, princípy, vokálne, hudobné, kompozičné a interpretačné špecifiká a odchýlky tej-ktorej opernej tradície.
2. Svoje znalosti preukáže poznaním konkrétnych autorov a signifikantných kompozícií.
3. Získané poznatky mu pomôžu porozumieť miestu operného diela vo vývoji európskej hudby a kultúry, aby našiel odpoveď na otázku, akým spôsobom jednotliví autori pracovali, prečo si zvolili tento spôsob a čo chceli svojím umením povedať.

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

Sylabus a literatúra na prvý semester:

1. Vokálna hudba v antickej gréckej dráme: miesto hudby v antickej spoločnosti, mýty o vzniku hudby a hudobných nástrojov, druhy vokálnej hudby, priebeh divadelného predstavenia (protagonista, zbor, parodos, stasimos, exodus), podoba antického starogréckeho divadelného priestoru (skéne, orchestra atď.), zapisovanie hudby, najstaršie hudobné pamiatky a ich súčasné interpretácie.

1. ARISTOTELES: Poetika. Bratislava: Tatran, 1981.
2. VITRUVIUS: Deset knih o architektuře. Praha: Svoboda, 1979; kapitola o divadlách: 161-182.

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

3. ABRAHAM, Gerald: Stručné dejiny hudby. Bratislava: Hudobné centrum, 2003, s. 19-31.
4. ČERNÝ, Miroslav K.: Hudba antických kultur. Praha: Academia, 2006.

2. Vokálna hudba v antickej rímskej dráme: hudba v rímskom divadle, podoby rímskeho divadelného priestoru.

3. Hudobné divadlo raného stredoveku: spoločenská situácia kresťanov v majoritnej rímskej spoločnosti, dobová reflexia divadla (názory pohanských a kresťanských autorov, Tertullianus a jeho spis De spectaculis, sv. Augustín a jeho názory na divadlo).

1. TERTULLIANUS: O hrách (De spectaculis). Praha: Oikoymenh, 2004.
2. BROCKETT, Oscar B.: Dějiny divadla. Praha: Lidové noviny, 1999, s. 100-148.
3. CARLSON, Marvin: Dejiny divadelných teórií. Bratislava: Divadelný ústav, 2006.
4. FISCHER-LICHTE, Erika: Dejiny drámy. Bratislava: Divadelný ústav, 2003.
5. HOPPIN, H. Richard: Hudba stredoveku. Bratislava: Hudobné centrum, 2007, s. 167-179.
6. SLIVKA, Martin: Slovenské ľudové divadlo. Bratislava: Divadelný ústav, 2002.

4. Liturgická dráma: genéza stredovekej liturgickej hry (dramatizácia dialógu QUEM QUAERITIS atď.), cirkevné sviatky a divadlo (Veľká noc, Vianoce, sviatky svätcov, Panny Márie, Božieho Tela atď.), podoby inscenovania (v chráme a mimo), spis Regularis concordia a ďalšie podoby záznamov.

Literatúra:

1. HOPPIN, Richard H.: Hudba stredoveku. Bratislava: Hudobné centrum, 2007.
2. BOETHIUS: O základech hudby. Praha: Univerzita Karlova, 2023.
3. VRŠECKÁ, Kateřina: Scénická poznámka chrámového dramatu. Praha: Academia, 2024.
4. BROCKETT, Oscar B.: Dějiny divadla. Praha: Lidové noviny, 1999.
5. ČERNÝ, Václav: Stredoveké dráma. Bratislava: Slovenské vydavatelstvo

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

krásnej literatúry, 1964.

5. Náboženské hudobné divadlo vrcholného a neskorého stredoveku:
5. 1. Moralita: Hildegarda z Bingenu.
5. 2. Mirákulum: Miracles de Notre Dame hry o sv. Mikulášovi, Hra o Danielovi, Hra o pútnikoch do Emauz.
5. 3. Procesie.
5. 4. Mystérium: pašiové hry, Bardejovské mystérium, mystérium sv. Apolónie

Literatúra:

1. HOPPIN, Richard H.: Hudba stredoveku. Bratislava: Hudobné centrum, 2007.
2. VRŠECKÁ, Kateřina: Scénická poznámka chrámového dramatu. Praha: Academia, 2024.
3. BROCKETT, Oscar B.: Dějiny divadla. Praha: Lidové noviny, 1999.
4. ČERNÝ, Václav: Stredoveké dráma. Bratislava: Slovenské vydavatelstvo krásnej literatúry, 1964.
5. SLIVKA, Martin: Slovenské ľudové divadlo. Bratislava: Divadelný ústav, 2002.
6. BOSSAERT, Benjamin a kol: Nizozemské divadlení hry ve středověku. Olomouc: Univerzita Palackého, 2019.
7. BACHTIN, Michal Michailovič: Francois Rabelais a lidová kultura středověku a renesance. Praha: Argo, 2007.

6. Neskorostredoveké (protorenesančné) svetské hudobné divadlo:
6. 1. Pastorála: Adam de la Halle: Hra o Robinovi a Marion
6. 2. Fraška: Chytráctvo majstra Pathelina
6. 3. Sotie: Pierre Gringore: O Matke bláznov a princovi bláznov

7. Hudobné divadlo italskej renesancie: favola pastorale: štruktúra, autori textu a hudby, význam pre operu, charakteristika, spôsoby predvedenia, predstavenie: Poliziano: La favola di Orfeo (Mantova 1471?/1479-1480?, 1484?).

1. PIRROTTA, Nino – POVOLEDO, Elena: Music and Theatre from Poliziano to Monteverdi. Cambridge: Cambridge University Press, 1975.

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

8. Hudobné divadlo italskej renesancie: slávnostné intermédiá: ich štruktúra, autori, význam pre operu, charakteristika, spôsoby predvedenia, predstavenia: La festa del paradiso (Miláno 1490), Danae (Miláno 1496), La Pellegrina (Florencia 1589).

1. BROCKETT, Oscar B.: Dějiny divadla. Praha: Lidové noviny, 1999.
2. BUKOFZER, Manfred: Hudba v období baroka. Bratislava: Opus, 1986.

9. Hudobné divadlo italského manierizmu: madrigalová komédia: východiská, madrigal ako dominantná hudobná forma svetskej vokálnej polyfónie 14. až 17. storočia, princíp radenia madrigalov v madrigalovej komédii, názory na inscenovanie, autori (Alessandro Striggio, Orazio Vecchi, Adriano Banchieri), La barca di Venezia per Padova. Význam pre operu.

1. CASTIGLIONE, Baltasare: Kniha o dvoranovi. Bratislava: Tatran, 1985.
2. BROCKETT, Oscar B.: Dějiny divadla. Praha: Lidové noviny, 1999.
3. CARLSON, Marvin: Dejiny divadelných teórií. Bratislava: Divadelný ústav, 2006.
4. FISCHER-LICHTE, Erika: Dejiny drámy. Bratislava: Divadelný ústav, 2003.
5. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001.

10. Monódia a Florentská Camerata: charakteristika, osobnosti, ciele, metódy, monódia. Aplikácie monódie v komornej hudbe (napr. Giulio Caccini Le nuove musiche) a javiskovej hudbe (napr. Jacopo Peri Dafne, Euridice + Marco da Gagliano).

1. BUKOFZER, Manfred: Hudba v období baroka. Bratislava: Opus, 1986.
2. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001.

11. Claudio Monteverdi v Mantove osobnosť a javisková tvorba, Orfeo (význam pre dejiny opery, charakteristika jednotlivých prínosov, hlavné znaky kompozičného rukopisu).

1. CLERICETTI, Giuseppe: Claudio MOnteverdi: Miracolosa bellezza. Varese: Zecchini, 2023.
2. OBNISKA, Ewa: Claudio Monteverdi. Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 2019.
3. FABBRI, Paolo: Monteverdi. Torino: EDT, 2018.

4. SÝKORA, Pavel: Claudio Monteverdi: Souboj Tankreda s Klorindou: Mezi manýrismem a barokem. Praha: NDKSE, 2011
5. ARNOLD, Denis: Monteverdi.Oxford University Press, 2000.
6. ŠTEDROŇ, Miloš: Claudio Moneteverdi: Génius opery. Praha: Supraphon, 1985.
7. BUKOFZER, Manfred: Hudba v období baroka. Bratislava: Opus, 1986.
8. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001.

12. Metamorfózy divadelného priestoru: grécke divadlo (amfiteáter, odeón), rímske divadlo (divadlo, aréna, cirkus), ostatné divadelné priestory antického sveta, kostol ako javisko, ulica ako javisko, stredoveký a renesančný palác ako javisko, najstaršie divadelné budovy novoveku: divadelná budova 16. storočia (Vicenza, Sabbioneta) a 17. storočia (Parma, Rím, Benátky) storočia.
~~- Zmeny v štruktúrach a funkciách divadelných budov v 18. storočí (Benátky, Rím, Neapol).~~
~~- Divadelná budova a nové technológie v 19. storočí (Paríž, Bayreuth atď.)~~

Sylabus a literatúra na druhý semester:

??. Najstaršie opery až do smrti Periho a rané centrá opery: Mantova, Florencia, Parma

13. Opera prvej polovice 17. storočia v Ríme: diela a príčiny lokálnych špecifík, kontexty, autori, diela, inscenačná prax (Stefano Landi: Sant´Allessio).

1. BUKOFZER, Manfred: Hudba v období baroka. Bratislava: Opus, 1986.
2. ROLLAND, Romanin: Dějiny opery v Evropé před Lullym a Scarlatim. Praha/Bratislava: Supraphon, 1967.
3. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001

14. Opera prvej polovice 17. storočia v Benátkach: diela a príčiny lokálnych špecifík, kontexty, autori, diela, inscenačná prax (Claudio Monteverdi: L´incoronazione di Poppea, Francesco Cavalli: La Calisto, Antonio Cesti: L´Orontea).

1. BUKOFZER, Manfred: Hudba v období baroka. Bratislava: Opus, 1986.
2. ROLLAND, Romanin: Dějiny opery v Evropé před Lullym a Scarlatim. Praha/Bratislava: Supraphon, 1967.

3. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001.

15. Transfer opery mimo Itálie: najstaršie operné predsatvenia: Salzburg, Viedeň, Varšava, Innsbruck, Mníchov, Bratislava. Najstaršie uchytenie myšlienky „národnej“ opery: Francúzsko, Nemecko.

16. Hudobné divadlo vo Francúzsku v druhej polovici 17. storočia: ballet de cour. Vzťah Francúzska k talianskej opere, prvé prestavenia talianskej opery v Paríži, príčiny odporu, domáca tradícia „air de cour a „ballet de cour“, znaky, kontexty, autori a diela (Lully).

1. BUKOFZER, Manfred: Hudba v období baroka. Bratislava: Opus, 1986.

17. Hudobné divadlo vo Francúzsku v druhej polovici 17. storočia: comédie-ballet. Znaky, kontexty, autori a diela (Lully, Charpantier).

1. BUKOFZER, Manfred: Hudba v období baroka. Bratislava: Opus, 1986.
2. KUČERA, Jan P: Moliére: Moralista a posměváček. Praha: Paseka, 2006.

18. Hudobné divadlo v Anglicku v druhej polovici 17. storočia: dvorná maska (masque). zrod masky v tudorovskom kontexte, vyvrcholenie v stuartovskom kontexte. Znaky, kontexty, autori a diela (Alfonso Ferrabosco, Robert Johnson, John Blow, Henry Purcell).

1. BUKOFZER, Manfred: Hudba v období baroka. Bratislava: Opus, 1986.
2. PAVIS, Patrice: Divadelný slovník. Bratislava: Divadelný ústav, 2004.
3. PAVLOVSKÝ, Petr: Základní pojmy divadla. Praha: Libri / Národní divadlo, 2004.
4. SIETZ, Reinhold: Henry Purcell. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1960.
5. ACKROYD, Peter: Albion: Kořeny anglické imaginace. Praha: BB art, 2004.

19. Hudobné divadlo v Anglicku v druhej polovici 17. storočia: opera a semiopera. Znaky, kontexty, autori a diela (Matthew Locke, Henry Purcell).

1. BUKOFZER, Manfred: Hudba v období baroka. Bratislava: Opus, 1986.
2. PARROTT, Andrew: K interpretácii hudby Henryho Purcella. In: Slovenská

hudba 4/1995, s. 511-560.
3. SIETZ, Reinhold: Henry Purcell. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1960.
4. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001.
5. ACKROYD, Peter: Albion: Kořeny anglické imaginace. Praha: BB art, 2004.

?? Jezuitské školské hry (1540-1773). ako súčasť moderného vzdelávacieho systému, význam pre kultúrny a umelecký rozvoj na Slovensku, najdôležitejšie centrá (Trnava, Bratislava, Košice, Levoča), príležitosti uvedení, scénografia. Význam pre rozvoj slovenčiny.

Literatúra:

1. Sv. Ignác z Loyoly: Souborné dílo (Duchovní cvičení, Vlastní životopis, Duchovní deník). Refugium Velehrad-Roma, 2005.
2. WRIGHT, Jonathan: Jezuité. Brno: BB/art, 2006.
3. DE GUIBERT, Joseph: Dějiny jezuitské spirituality. Vydavateľstvo Refugium Velehrad-Roma, 2022.
4. HRAPKA, Emil – MIKULA, Vojtech: Dejiny Spoločnosti Ježišovej na Slovensku 1561-1988. Trnava: Dobrá kniha, 1990.
5. HAĽKO, Jozef – ROJKA, Ľuboš: Dejiny jezuitov v Bratislave do roku 1773. Trnava: Dobrá kniha, 2015.
6. POLEHLA, Petr: Jezuitské divadlo. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2011.
7. POLEHLA, Petr: Náboženské divadlo v raném novověku. Ústí nad Orlicí: Oftis, 2011.
8. PAŠTÉKA, Július: K trnavskej tradícii jezuitského barokového divadla. In: PAŠTÉKA, Július: Pohľady na slovenskú dramatiku, divadlo a kritiku I. Bratislava: Národné divadelné centrum, 1998, s. 45-82
9. CESNAKOVÁ-MICHALCOVÁ, Milena: Z divadelnej minulosti na Slovensku. Bratislava: Divadelný ústav, 2004.

20. Hudobné divadlo 17. storočia a Habsburgovci: Leopold I. (1640-1705) ako skladateľ a mecenáš hudobného divadla: dvorný balet, konský balet, talianska opera a hudobné divadlo v Rakúskej monarchii v 17. storočí, habsburská sebaprezentácia, prvé operné predstavenia na Slovensku (Antonio Draghi).

1. BUKOFZER, Manfred: Hudba v období baroka. Bratislava: Opus, 1986.

2. BURLAS, Ladislav a kol.: Dejiny slovenskej hudby. Bratislava: SAV, 1957.
3. HOZA, Štefan: Opera na Slovensku 1+2. Martin: Osveta, 1953.
4. HUSS, Frank: Vídeňský císařský dvur : Kulturní dějiny od Leopolda I. po Leopolda II. Praha 2015.
5. ELSCHEK, Oskár: Dejiny slovenskej hudby. Bratislava: SAV, 1996.
6. FAJTLOVÁ, Kateřina – KINDL, Miroslav (eds.): Koně v piškotech: Slavnosti na dvoře císaře Leopolda I., Muzeum umění Olomouc 25. 1. 2018 – 15. 4. 2018.
7. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001.
8. VAJDA, Igor: Slovenská opera. Bratislava: Opus, 1988.

21. Francúzska hudobná tragédia (tragédie en musique/tragédie lyrique) v druhej polovici 17. storočia: Znaky tzv. style classique vo výtvarnom umení, hudbe a činohre, kontext. Autori a diela vrcholného baroka (Philippe Quinault, Jean-Baptiste Lully, Marc-Antoine Charpantier, Marin Marais), hudobného „rokoka“ (André Campra, Jean-Philippe Rameau), francúzskeho raného neoklasicizmu (Jean-Joseph de Mondonville).
– Jej pokračovanie ako prejav vrcholného neoklasicizmu v druhej polovici 18. storočia: Christoph Willibald Gluck, Antonio Salieri, Gaspare Spontini).
– Príčiny jej konca na konci 30. rokov 19. storočia. + Berlioz: Les Troyens (1863).

1. BUKOFZER, Manfred: Hudba v období baroka. Bratislava: Opus, 1986.
2. BOILEAU, Nicolas: Básnické umenie. Bratislava: Tatran, 1990.
3. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001.

22. Opera druhej polovice 17. storočia v Neapole: raná neapolská škola, špecifiká prostredia, hudobné školstvo, transfer benátskeho modelu a jeho obohatenie v dielach Francesca Provenzaleho. Etablovanie znakov komických charakterov (melodické modely, nárečové modely)

23. Literárne zdroje európskej opery: mytológia, história, renesančné eposy, literárna opera 19. storočia. Diela: Homér, Ovidius, Vergílius, L. Ariosto, T. Tasso, G. B. Guarini.

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

24. Snahy o reformu talianskeho operného libreta. Addacemia del Arcadia v Ríme. Zeno. Metastasio.

25. Talianska opera seria ako internacionálny systém a jej autori a ich európske pôsobiská: Taliani: Alessandro Scarlatti, Antonio Vivaldi, Giovanni Bononcini, Nicola Porpora, Carlo Broschi, Leonardo Vinci, Leonardo Leo; Nemci: Georg Frideric Handel, Johann Adolf Hasse, Carl Heinrich Graun, Antonio Salieri; Stredoeurópania: Christoph Willibald Gluck, Florian Leopold Gassmann, Josef Mysliveček, Wolfgang Amadé Mozart atď. Klasifikácie operne árie. Klasifikácie operných recitatívov. Možnosti príležitostných variácií tohto typu: opera seria, seranata, azione teatrale, azione sacra a pod.

1. HOGWOOD, Christopher: Georg Friedrich Händel. Praha: Academia, 2015.
2. PEČMAN, Rudolf: Georg Friedrich Händel. Praha: Supraphon, 1985.
3. PEČMAN, Rudolf: Vivaldi a jeho doba. Brno: Masarykova univerzita, 2008.
4. TALBOT, Michael: Antonio Vivaldi. Praha: Academia, 2014.
5. ďalšie monografie jednotlivých autorov…

26. Nemecká baroková opera v nemčine: Reinhard Keiser, Johann Sigismund Kusser, Georg Friedrich Händel, Georg Caspar Schürmann, Carl Heinrich Graun, Georg Philipp Telemann atď.

1. PETZOLDT, Richard: Georg Philipp Telemann. Oxford: Oxford University Press, 1974.
2. ROLLAND, Romain: Autobiografie zapomenutého mistra. In: ROLLAND, Romain: Hudebníkova cesta do minulosti. Praha: Státní hudbení vydavatelství, 1962, s. 92-127.

27. Komické hudobnodramatické diela v 17. a 18. storočí: commedia in musica versus opera buffa (Stradella, Pergolesi, Alessandro Scarlatti, Galuppi, Paisiello, Piccinni, Mozart, Salieri, Cimarosa). Východiská a zdroje; autori a diela, libretá, postavy, hudobné špecifiká, inscenačná prax.

1. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001.

28. Komické hudobnodramatické diela v 17. a 18. storočí: intermezzo (Pergolesi a iní). Východiská a zdroje; autori a diela, libretá, postavy, hudobné špecifiká,

inscenačná prax.

1. PEČMAN, Rudolf: Hudební kontexty staré Itálie. Brno: Masarykova univerzita, 2006.

2. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001.

29. Komické hudobnodramatické diela v 17. a 18. storočí: opéra-ballet (Campra, Rameau) a ballet-boufon (Rameau). Francúzske rokoko a jeho odraz v hudobnom divadle, východiská a zdroje; autori a diela, libretá, postavy, hudobné špecifiká, inscenačná prax.

1. ANTHONY, James R.: French Baroque Music from Beaujoyeulx to Rammea. New York: W. W: Norton and Compony, 1974.
2. BUKOFZER, Manfred: Hudba v období baroka. Bratislava: Opus, 1986.
3. GIRDLESTONE, Cuthbert: Jean-Philippe Rameau: His Life and Work. New York, Dover Publications, 1990.
4. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl : Paseka, 2001

30. Komické hudobnodramatické diela v 18. storočí: opera ballad. Východiská a zdroje; autori a diela, libretá, postavy, hudobné špecifiká, inscenačná prax.

1. GAY, John: Žebrácká opera. Praha: Odeon, 1985.
2. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001.

31. Opera 18. storočia a Habsburgovci: Karol VI. (1685-1740): holdovacie predstavenia (opery serie a serenády) Habsburgovcov (Caldara, Hasse, Fux, Conti, Mozart).

1. BUKOFZER, Manfred: Hudba v období baroka. Bratislava: Opus, 1986.
2. BURLAS, Ladislav a kol.: Dejiny slovenskej hudby. Bratislava: SAV, 1957.
3. HOZA, Štefan: Opera na Slovensku 1+2. Martin: Osveta, 1953.
4. HUSS, Frank: Vídeňský císařský dvůr : Kulturní dějiny od Leopolda I. po Leopolda II. Praha: Knižní klub, 2015.
5. ELSCHEK, Oskár: Dejiny slovenskej hudby. Bratislava: SAV. 1996.
6. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001.

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

7. VAJDA, Igor: Slovenská opera. Bratislava: Opus, 1988.

32. Baroková divadelná scénografia: základné princípy, priestor pre inscenovanie opery v 18. storočí, javiskové stroje a efekty, osobnosti barokovej scénografie (Buontalenti, Torelli, Bibiena, Burnacini atď.), svetlo, kostým, herectvo.

1. BROCKETT, Oscar B.: Dějiny divadla. Praha: Lidové noviny, 1999.
2. SOMMER-MATHIS, Andrea – FRANKE, Daniele: Spettacolo barocco! Triumph des Theaters. Wien: Theatermuseum, 2016.
3. ZAVARSKÝ, Ján: Kapitolky zo scénografie. Bratislava: Osvetový ústav, 1989.

Sylabus a literatúra na tretí semester:

33. Snahy o reformu opery serie: spory, príčiny, postupy, dôsledky (Metastasio, Handel, Traetta, Jomelli, de Majo, Calzabigi, Gluck atď.).

1. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001.
2. ROSEN, Charles: Klasicizmus. Bratislava: Hudobné centrum, 2005.
3. ŠIŠKOVÁ, Ingeborg: Klasicizmus (Dejiny hudby IV.). Bratislava: Ikar, 2011.
4. ŠIŠKOVÁ, Ingeborg: Obraz vývoja hudobného klasicizmu v Európe až po osobnosť Ch. W. Glucka. Bratislava: Stimul, 1999.
5. BURNEY, Charles: Hudební cestopis 18. věku. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1966.
6. POLÁK, Pavol: Hudobnoestetické náhľady v 18. storočí: Od baroka ku klasicizmu. Bratislava: SAV, 1974.

34. Vážna opera vrcholného viedenského klasicizmu: Jomelli, Haydn, Salieri, Mozart.

1. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001.
2. HILDESHEIMER, Wolfgang: Mozart: Bratislava: Opus, 1989.
3. CASINI, Claudio: Amadeus. Praha: Academie, 1995.
4. BRAUNBEHRENS, Volkmar: Mozart ve Vídni. Praha: HaH, 2006.
5. BARTOŠ, František: Mozart v dopisech. Praha: Státní nakaldatelství krásne literatury, hudby a umění, 1956.
6. MELOGRANI, Piero: Mozart : Životopis: Praha/Litomyšl: Paseka, 2010.
7. PETRÁŇ, Josef: Kalendář aneb čtení o velkém plese korunovačním v

pražském Nosticově divadle 12. září 1791 v časech Francúuské revoluce. Praha: Lidové noviny, 2004.

35. Komická opera vrcholného viedenského klasicizmu: dramma giocoso ako syntetizujúci koncept spojenia tragického a komického deja. Význam dramatika Carla Goldoniho pre zrod konceptu v činohre a v opernom librete. Vpyv módneho sentimentalizmu. Najznámejší autori dramma giososo (Haydn, Salieri, Galuppi, Mozart, Cimarosa, Paisiello). Da Ponteho libretá pre viedenksých skladateľov (Salieri, Y Soler, Mozart). Hudobnodraamturgické znaky: reťazové finále, aria in due movimenti.

1. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001.
2. HILDESHEIMER, Wolfgang: Mozart: Bratislava: Opus, 1989.
3. CASINI, Claudio: Amadeus. Praha: Academie, 1995.
4. BRAUNBEHRENS, Volkmar: Mozart ve Vídni. Praha: HaH, 2006.
5. BARTOŠ, František: Mozart v dopisech. Praha: Státní nakaldatelství krásne literatury, hudby a umění, 1956.
6. MELOGRANI, Piero: Mozart: Životopis: Praha/Litomyšl: Paseka, 2010.

36. Opera na Slovensku v 18. storočí: Mária Terézia (1740-1780), Jozef II. (1780-1790) a Leopold II. (1790-1792) ako mecenáši umenia, hudby a opery; topografia hudobného divadla v Bratislave a na rezidenčných sídlach šľachty na Slovensku.

1. BUKOFZER, Manfred: Hudba v období baroka. Bratislava: Opus, 1986.
2. BURLAS, Ladislav a kol.: Dejiny slovenskej hudby. Bratislava: SAV, 1957.
3. HOZA, Štefan: Opera na Slovensku 1+2. Martin: Osveta, 1953.
4. HUSS, Frank: Vídeňský císařský dvur : Kulturní dějiny od Leopolda I. po Leopolda II. Praha: Knižní klub, 2015.
5. ELSCHEK, Oskár: Dejiny slovenskej hudby. Bratislava: SAV. 1996.
6. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001.
7. VAJDA, Igor: Slovenská opera. Bratislava: Opus, 1988.

37. Francúzske komické hudobnodramatické diela v 17. a 18. storočí: opéra comique 1 (Grétry). Východiská a zdroje; autori a diela, libretá, postavy, hudobné špecifiká, inscenačná prax.

1. CHARLTON, David: Grétry and the Growth of Opéra-comique. Cambridge: Cambridge University Press, 1986.
2. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001.

38. Opera a revolúcia 1789: revolučné piesne a popevky (Ah! çaira, La Carmagnole, La Marseillaise, Chantdu 9 Thermidor, Le Chant du Départ), historické živé obrazy (faits historiques), opera záchrany (opéra à sauvetage): Henri-Montan Berton, Nicolas Dalayrac, Jean-François Le Sueur, Gossec, Luigi Chrubini, Ludwig van Beethoven.

1. BARVÍK, Miroslav: Hudba revolucí. Praha: Stítní hudební vydavatelství, 1964.
2. STAROBINSKI, Jean: Symboly rozumu. Brno: Barrister & Principal, 2004.
3. MICHELET, Jules: Francouzská revoluce. Praha: Odeon, 1989.
4. BASZKIEWICZ, Jan –MELLER, Stefan: Francúzska revolúcia 1789-1794: Občianska spoločnosť. Bratislava: Obzor, 1989.
5. HROCH, Moroslav-KUBIŠOVÁ, Vlasta: Veľká francouzská revoluce a Evropa. Praha: Svoboda, 1990.
6. Francúzski osvietenci o náboženstve. Bratislava: Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1962.
7. BURLEIGH, Michael: Pozemské mocnosti: Politická náboženství od Velké francouzské revoluce do 1. světové války. Praha: Leda, 2016.
8. OZOUFOVÁ, Mona: Revoluční svátky 1789-1799. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2006.
9. PEČMAN, Rudolf: Beethoven dramatik. Hradec Králové: Krajské kulturní středisko, 1978.
10. PEČMAN, Rudolf: Jevištní dílo Ludwiga van Beethovena. Brno: Masarykova univerzita, 1999.
11. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl : Paseka, 2001

39. Neoklasicistická a empírová opera: neprerušená tradícia vznešena francúzskej hudobnej tragédie na antické námety (Lully, Rameau, Gluck, Salieri), zmena prístupu k predlohe a jej „krvilačnosti“ (Cherubini: Medea), jej „monumentalizácia“ v rámci empírovej estetiky Napoleona I. (Spontini: la Vestale). Zmeny vokálnych nárokov v ich jednotlivých príkladoch, zmena preferovaných vokálnych odborov (spinto). Vyvrcholenie v diele Hectora Berlioza (Trójania) a Richarda Wagnera (Rienzi).

1. EVERETT, Andrew: Josephine’s Composer: The Life Times and Works of Gaspare Pacifico Luigi Spontini (1774-1851). Bloomington: AuthorHouse, 2013.
2. RAVERA, Marco: Invito all´ascolto di Cherubini. Milano: Nursia, 1996
3. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001.

40. Talianska melodramma prvej polovice 19. storočia: Gioachino Rossini – talianske pôsobenie 1813-1823. Druhé belkanto, zmeny v dramaturgickej makroštruktúre (solita forma) a mikroštrúre vokálnej línie (canto fiorito), preferencia hlasových odborov tenore leggero (tenore di grazia), contraalto musico, basso buffo a pod. Rossiniho výber libretistov a literárnych predlôh.

1. RESCIGNO, Eduardo: Dizionario rossiniano. Milano: Rizzoli, 2002.
2. WEINSTOCK, Herbert: Rossini: His Life and His Operas. London: Limelight Editions, 1987
3. OSBORNE, Richard: Rossini. Oxford University Press, 1986.
4. BURIAN, Karel V.: Gioacchino Rossini. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1963.
5. STENDHAL: Life of Rossini. London: Calder and Boyars, 1970.
6. BACHTÍK, Josef: XIX. Století v hudbě. Praha: Supraphon, 1970.
7. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001.

41. Parížske pôsobenie Gioachina Rossiniho (1824-1829): Talianske divadlo v Paríži ako inštitúcia, recepcia a transformácie talianskych modelov do francúzskej tradície a vkusu, premena chápania vokálneho umenia vo Francúzsku pod Rossiniho vplyvom na pôde opéra comique a premena Rossiniho kompozičného rukopisu pod vplyvom pod vpyvom francpzskej „novej“ tradície (Spontini). Rossinio opera Viliam Tell.

1. BURIAN, Karel V.: Gioacchino Rossini. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1963.
2. BACHTÍK, Josef: XIX. Století v hudbě. Praha: Supraphon, 1970.
3. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001.
4. WEINSTOCK, Herbert: Rossini: His Life and His Operas. London: Limelight Editions, 1987.

42. Opéra comique 19. storočia: význam Rossiniho parížskeho pôsobenia na vývoj

francúzskej spevohry: Boieldieu, Auber, Adam… Offenbach.

1. BURIAN, Karel V.: Gioacchino Rossini. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1963.
2. BACHTÍK, Josef: XIX. Století v hudbě. Praha: Supraphon, 1970.
3. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001.
4. WEINSTOCK, Herbert: Rossini: His Life and His Operas. London: Limelight Editions, 1987.

43. Talianska melodramma prvej polovice 19. storočia: Vincenzo Bellini: romantické belkanto, idea „dolore“ v taliankej melodramme.

1. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001.
2. MAGUIRE, Simon: Vincenzo Bellini and the Aesthetics of Early Nineteenth-Century Italian Opera. New York/London: Carland Publishing, 1989.
3. WEINSTOCK, Herbert: Vincenzo Bellini: His Life and His Operas. London: Weidenfeld and Nicolson, 1971.

44. Talianska melodramma prvej polovice 19. storočia: Gaetano Donizetti.

1. ASHBROOK, William: Donizetti and his Operas. London, New York, New Rochelle, Melbourne, Sydney: Cambridge University Press, 1982.
2. WEINSTOCK, Herbert: Donizetti and the World of Opera in Italy, Paris and Vienna in the First Half of the Nineteenth Century. London: Methuen and Comp., 1963.
3. SANDELEWSKI, Wiaroslav: Donizetti. Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 1982.
4. BLACK, John: The Italian Romantic Libretto: A Study of Salvadore Cammarano. Edinburgh: Edinburgh University Press, 1984.
5. SURÝ, Tomáš: Problematika žánrovosti a jej odraz v talianskej komickej opere. Publikované online
6. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001.

45. Zabudnutí majstri predverdiovskej opery: Niccolò Antonio Zingarelli, Simone Mayr, Carlo Coccia, Giovanni Pacini, Severio Mercadante, Giacomo Panizza, Federico Ricci, Luigi Ricci atď. Slohové premeny súvisiace s dielom Severia Mercadanteho

(snaha o reformu rossiniovskej solity formy).

1. MILHOLT, Thomas: Le opere dimenticate del melodramma italiano (1800-1850). Ravenna: Giorgio Pozzi Editore, 2014.

46. Francúzska veľká opera (grand opéra): definícia, znaky, autori a diela (Meyerbeer, Halevy, Berlioz). Transfery veľkej opery do národných škôl (opera-ballo a iné).

1. BECKER, Heinz: Giacomo Meyerbeer. Praha : Academia, 1996
2. DAHLHAUS, Carl: Kritika Meyerbera a její motivy. In: Hudební věda 1984, s. 303-309
3. DOHRING, Sieghard: Giacomo Meyerbeer : Grand opéra jako drama idejí. In. Hudbení véda 1984, s. 310-322.
4. POSPÍŠIL, Milan: Dramatická úloha Meyerbeerovy harmonie. In: Hudbení věda, 1984, s. 323-338.

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

[redacted] (2024)

47. Nemecká romantická opera: východiska a trasovanie od 18. storočia, tri cesty prvej fázy nemeckej romantickej opery (Weber…),

1. DOORMAN, Maarten: Romantický řád. Praha: Proster, 2008.
2. HRBATA, Zdeněk – PROCHÁZKA, Martin: Romantismus a romantismy: Pojmy, proudy, kontexty. Praha: Karolinum, 2005.
3. PIUS, Miroslav: Poslední svätci romantizmu: Niekoľko poznámek k

literárnemu romantizmu. Bratislava: Národné literárne centrum, 1998.
4. HORYNA, Břetislav: Dějiny rané romantiky: Fichete, Schlegel, Novalis. Praha: Vyšehrad, 2005.

48. Pokračovatelia v druhej fáze nemeckej romantickej opery (Marschner, Lortzing…) a dovŕšitelia (raný Wagner).

49. Talianska melodramma 40. rokov 19. storočia: Vlastenecké opery Giuseppe Verdiho.

1. BACHTÍK, Josef: Giuseppe Verdi: Život a dílo. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1963.
2. MILLA, Massimo: Verdi. Milano: Rizzoli, 2001.
3. RESCIGNO, Eduardo: Dizionario verdiano. Milano: Rizzoli, 2001.
4. SOLLERTINSKIJ, Ivan Ivanovič: Giuseppe Verdi. In: SOLLERTINSKIJ, Ivan Ivanovič: Majstri a diela: Hudobné profily. Bratislava: Slovenské vydavateľstvo krásnej literatúry, 1959, s. 154-267.
5. SOLOVCOVOVÁ, L. Verdi. Praha: Orbis, 1952.
6. SOUTHWELL-SANDER, Peter: Verdi. Bratislava: Champagne Avantgarde, 1995.
7. VERDI, Giuseppe: Životopis v dopisech. Praha: Topičova edice, 1944.
8. WEAVER, William: Verdi: Eine Dokumentation. Berlin: Henschelverlag, 1980.

50. Talianska opera 50. rokov 19. storočia: Giuseppe Verdi a primo realismo. Koncepcia hudobnej drámy all´italiana.

- detto 40

51. Koncepcia hudobnej drámy u Richarda Wagnera.

1. BURIAN, Karel Vladimír: Carl Maria von Weber. Praha: Supraphon, 1970.
2. HEERE, Franz: Ludvík II. Bavorský: Jeho život, jeho země, jeho doba. Praha: Ikar, 2010.
3. JAROĆINSKI, Stefan: Totálne umelecké dielo (Wagner a Nietzsche). In: Slovenská hudba 1/1994, s. 125-134.
4. KUČERA, Jan P.: Richard Wagner: Drama zrozené hudbou. Praha/Litomyšl:

Paseka, 1995.
5. MANN, Thomas: O veľkosti a utrpení Richarda Wagnera. Bratislava: Opus, 1976.
6. MAGEE, Bryan: Wagner a filosofie. Praha: BBart, 2004.
7. NIETZSCHE, Friedrich: Zrod tragédie z ducha hudby, Prípad Wagner, Nietzsche proti Wagnerovi. Bratislava: Národné divadelné centrum, 1998-
8. NEJEDLÝ, Zdeněk: Richard Wagner: Zrození romantika. Praha: Státní hudbení vydavatelství, 1961.
9. SHAW, Bernard: Dokonalý wagnerovec. Bratislava: Opus, 1981.
10. ŠEDIVÁ, Viera: Richard Wagner. Bratislava: Štátne hudobné vydavateľstvo, 1966.
11. WAGNER, Richard: Opera a drama. Praha: Státní opera, 2002.
12. WAGNER, Richard: Muj život. Praha: Národní divadlo, 2007.
13. WAGNER, Richard: O hudbě a o umění. Praha: Statní nakladatelství krásne literatury, hudby a umění, 1959.
14. SLÁDEK, Pavel – STARÝ, Jiří (eds.): Richard Wagner a jeho *Židovství v hudbě.* Praha: Academia, 2023.

52. Opéra lyrique: línia s klasickými námetmi (Gounod, Thomas, Massenet) a línia s exotickými námetmi (Gounod, Bizet, Saint-Saens, Massenet).

1. HARDING, James: Gounod. New York: Stein and Day, 1973.
2. IRVINE? Demar: Massenet: A Chronicle of His Life and Times. Portland: Amadeus Press, 1994.

53. Giovane scuola: opera „scapigliatury“ (Boito, Ponchielli, Faccio).

1. ABBATEOVÁ, Carolyn – PARKER, Roger: Dějiny opery : Posledních 400 let. Praha : Argo, 2017.

54. Giovane scuola: verismo: Mascagni, Leoncavallo. Verismo mimo Talianska (D´Albert, Massenet, Charpentier).

55. Giovane scuola: Giacomo Puccini.

1. BUDEN, Julien: Puccini: His Life and Works. Oxford: Oxford University

Press, 2005.
2. BURIAN, Karel V.: Puccini a jeho doba. Praha : Panton, 1968.
3. BÓKAY, János: Puccini. Bratislava : Tatran, 1976.
4. FRACCAROLI, Arnaldo: Život Giacoma Pucciniho. Bratislava : Slovenské vydavateľstvo krásnej literatúry, 1958.
5. KRIŠKA, Branislav: Giacomo Puccini : Kontrasty verizmu. Bratislava : Supraphon, 1970.
6. SCHWARTZ, Arman – SENICI, Emanuele (edit.): Giacomo Puccini and His World. Princeton: Princeton University Press, 2016.

56. Národné školy ako problém opery 19. storočia: hľadanie národného idiómu, inaugračné predstavenia a nové divadlené budovy, opera a politikum.

57. Národné školy: Rusko: Glinka, Čajkovskij, Rimskij-Korsakov, Rachmaninov, Stravinskij, Šostakovič, Prokofiev).

1. BERBEROVÁ, Nina: Čajkovskij. Praha: Klub přátel ruské písemnosti, 2000.
2. PRIBEGINOVÁ, Galina Alexejevna: P. I. Čajkovskij. Bratislava: Opus, 1990.
3. KUNIN, Josif Filippovič.: Peter Iľjič Čajkovskij. Bratislava: Štátne hudobné vydavateľstvo, 1962.
4. KUNIN, Josif Filippovič: Rimskij-Korsakov. Bratislava: Opus, 1985.
5. KUČERA, Václav: Musorgskij : Hudba života. Praha: Státní nakaldatelství krásne literatur, hudby a umění, 1959.
6. IZAKOVIČ, Ivan: Geniálny diletant. Bratislava: Slovenský spisovateľ, 1989.

58. Národné školy: Uhorsko: Jozef Chudý zo Slovenska ako tvorca prvej maďarskej opery, Erkel, Kodály, Bella, Bartók.

1. BACHTÍK, Josef: XIX. Století v hudbě. Praha: Supraphon, 1970.
2. EINSTEIN, Alfred: Hudba v období romantizmu. Bratislava: Opus, 1989.
3. HOZA, Štefan: Opera na Slovensku 1+2. Martin: Osveta, 1953.
4. ELSCHEK, Oskár: Dejiny slovenskej hudby. Bratislava: SAV, 1996.
5. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001.
6. VAJDA, Igor: Slovenská opera. Bratislava: Opus, 1988.

59. Národné školy: Česko (Smetana, Dvořák, Fibich, Janáček, Martinů).

60. Národné školy: Poľsko: Matej Kamenický zo Slovenska (Kamienski) ako tvorca prvej poľskej opery, Moniuszko, Szymanowski.

61. Národné školy: Španielsko (Falla) + zarzuella.

62. Viktoriánska opera 19. storočia a pokračovanie anglickej opery v 20. storočí: William Vincent Wallace, Michael William Balfe, Gilbert a Sullivan, Benjamin Britten, Douglas Gamley.

63. Národné školy: USA: Howard Hanson, Giancarlo Menotti, Samuel Barber, Georges Gershwin, Leonard Bernstein, Scott Wheeler.

1. SCHERER, Barrymore Laurence: A History of American Classical Music. Naxos Books, 2007.

64. Operné koncepty a trasy vývoja opery v 20. storočí: Debussy, Strauss, Bartók, Janáček, Schönberg.

1. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha: Paseka, 2001.
2. ŠTEPÁNEK, Vladimír: Francouzská moderní hudba. Praha/Bratislava: Supraphon, 1967.

65. Nemecká opera po Wagnerovi: Goldmark, Humperdinck, Richard Strauss.

66. Talianska opera okolo a po roku 1900: Umberto Giordano, Francesco Cilea, Franco Leoni, Italo Montemezzi, Riccardo Zandonai, Ermmano Wolf-Ferrari, Ottorino Resphigi, Franco Alfano, Ildebrando Pizzeti, Salvatore Sciarino.

67. Francúzska opera po roku 1900: symbolizmus a impresionizmus ako uzmelekcé trendy, ich možný transfer do hudobného divadla, hnutie „ars gallica“. Operná tvorba autorov: Claude Debussy, Maurice Ravell, Ottorino Resphigi, Gabriel Fauré, Ernest Chausson, George Enescu. Relácie a odlišnosti v ich kompozičných rukopis a dramaturgických konceptoch.

68. Kľúčové momenty opery druhej polovice 20. storočia 1: technika „Klangkomposition“: Bernd Alois Zimmermann: Die Soldaten (1965)

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

69. Kľúčové momenty opery druhej polovice 20. storočia 2: minimalizmus: John Adams, Philipp Glass

1. WATERS, Robert F.: Stage Works of Philip Glass. Cambridge: Cambridge University Press, 2022.

70. Thomas Adés.

71. Slovenská operná škola: Ján Levolaslav Bella, Viliam Figuš-Bystrý, Ján Cikker, Eugen Suchoň, Juraj Beneš, Juraj Hatrík, Ľuboš Bernáth).

1. HOZA, Štefan: Opera na Slovensku 1+2. Martin: Osveta, 1953.
2. ELSCHEK, Oskár: Dejiny slovenskej hudby. Bratislava: SAV. 1996.
3. TROJAN, Jan: Dějiny opery. Praha / Litomyšl: Paseka, 2001.
4. VAJDA, Igor: Slovenská opera. Bratislava: Opus, 1988

72. Literárne poetiky vplyvy na operu: starovek (Aristoteles), manierizmus (Shakespeare), raný barok (Striggio), klasicizmus 17. storočia (Corneille, Racine, Quinault), 18. storočie (Zeno, Metastasio), nemecká klasika (Schiller), francúzsky a taliansky romantizmus (Hugo, Scribe, Romani, Solera, Piave), realizmus (Dumas), Wagner, naturalizmus (Zola), strapatosť (Boito, Praga), verizmus (Verga), Hofmannstahl atď.

73. Ária a recitatív: podoby sólového vokálneho výstupu v 17. až 21. storočí.

74. Hlasové odbory a ich špecifikácia.

75. Koniec dejín opery?

Copyrighted Material: © doc. PhDr. Tomáš Surý, ArtD. 2006-2025
(predmet vyučujem od 2011/2012)

aktualizované: 31. 1. 2026

Absolventi 2012

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

Učitelia a študenti KS na štátniciach v roku 2017

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

Absolventi 2017

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

Absolventi 2018

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

Absolventi 2019

Absolventi 2020

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

Absolventi 2021

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

Absolventi 2022

Absolventi 2023

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

Absolventi 2024

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material

Absolventi 2025

Milano, Casa Riposo, 2013

© Tomáš Surý 2006-2026 Copyrighted Material